

AUTOR (75) *sb m*

-t- : -th- (50 : 21).

a *pochylone*; o *jasne*.

sg *N* autor (23). ◇ *G* autora (12). ◇ *A* autora (5). ◇ *I* autor(e)m (3). ◇ *pl N* autorowie (4). ◇ *G* autorów (23). ◇ *D* autoróm (1). ◇ *A* autory (2). ◇ *L* autorz(e)ch (2).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w.

1. *Autor książki, pisarz, twórca tekstu, niekiedy także tłumacz, kompilator; scriptor Mącz, auctor Cn [authores dicuntur którzy księgi wydają a popisują, składacze ksiąg Mącz 20c] (58) : aby tam publice, quam privatim [...] wykład i nauka nie z inych autorow był czynion, jeno z starych, dawno przyjętych w kościele doktorow Diar 125, 125 [2 r.]; O tym komu trzebá wiedzieć ízerzey/ niechay czyta v tegoż Autorá GroicPorz ii2, iiv; kńięgi Bibliey po Polńku przełożone [...] ktorých ktożkolwiek ieft autorem y powodem/ á wykładaczem BibRadz I 4v; Ieft też tám [w Wizby] kłáztor s. Benedyktá zakonnikow/ v ktorých ieft Biblioteká około dwu tyfiącu autorow y kńiąg ítórych BielKron 293; KwiatKsiąż L, L3v, P4 [2 r.]; spurius versus, Wierfz którego autor nie yeft wiadomy Mącz 411a, 186b, 490b; MycPrz I A2; WSzytcy pólpolićie zdawná Autorowie/ ktorzi álbo co znowu piřzą/ álbo z ięzyká na drugi ięzyk przekłádáią/ zwykli prace íwe [...] dobrodzieiom íwym [...] offiárowác BudNT a2; Autor Arytmetyki zmiłiłby ich [pospolstwo] licząc StryjWjaz B4; Autor po Polńku piřarz/ íkládácž/ íprawcá lub powod albo pocżarek [!] częgo kolwiek ModrzBaz VI, VI, 2; nie ieft wolno pńalterzá tego/ przekłádania Ianá Kochánowfkięgo bez dołożenia fámeago autorá/ ná wtóre drukowác KochPs 217; StryjKronk; KlonŻal A2; PaprUp A2; KochFragJan 4; LatHarnlb 2v, 6, 7v, 44 marg, 206 marg (6); Do Czytelniká Author KołakCath C5v; KołakSzczęśl Dv; WujNT 687; WysKaz 14, 43; TRzebá pilnie weyźrzyć w té Authory, co Arbores consanguinitatis opifáli SarnStat 1265, 313, 314, 1291, 1307 (6); PowodPr 37 marg; VOTVM Szłáchćicá Polskiego [...] Nápiřané od Authorá Roku 1589 VotSzłkt; KlonWor xx5, 71, xx5–xx6v źp.*

Wyrażenia: »grecki autor« [szyk *zmienny*] (3): KwiatKsiąż H2v; niewiém áby od którego/ táko Gręckiego/ iáko też y Láćińfkięgo Autorá/ kiedy w kupie [...] tráctowáné były OrzQuin Yv; Piřáćoć o tym ich przedtym dofyć/ á zwłáfzczá Euklides ítárożytny Autor Graecki GrzepGeom B2.

»łacińfki autor«: OrzQuin Yv, *cf* »grecki autor«.

»pogańfki autor«: Xerxes o ktorým y pogańfcy Autorowie piřzą BibRadz I 153v marg.

»powaźny autor«: WysKaz 34, *cf* »zacny autor«.

»zacny autor« [szyk *zmienny*] (4): tak wiele znamienitych Xiąk zacnych autorow dopuřćili pogináć KwiatKsiąż H2; LeovPrzep G4; Rupertus zacny y powaźny Autor/ ten piřzac ná to mieyřce ták wykłáda WysKaz 34; KlonFlis A3v *ded*.

Szeregi: »autor albo składacz«: Affectatus scriptor, Autor álbo składácž który íe ná wyřoká okazáľá á wyřtáwná rzecz řadźil Mącz 114d.

»autor albo pisarz; pisarz i autor« (1 : 1): Rádziłem íię rozmáitych Káftigatorow/ Kommentatorow/ Theologow/ Hiřtorykow/ y inych wřzelakich Autorow álbo piřarzow BudNT dv; LatHar + 11v.

Przen: *Dzieło autora, książka, pisma* (12) : ktorzi íię wćzytaniu rozmaitych autorow roskofźuią KwiatKsiąż P4v; moźe ynřze wćzić y wykłáda álbo wyrozumienie czinić ná autory które w tym yęzyku

łą napiláne *Mącz* 148b, 34d, 196d; pátrząc ia ná te mieyćá w Autorzech/ s kthorych co wziął Káltiglio *GórnDworz* B4v, G6; GOSCINIEC PEWNY [...] Z piłmá świętego/ y z rozmáitých Authorow zebrany *WerGośckt*, 207; *GostGospSieb* x4v; *KołakSzczęśl kt*.

Zwrot: »wykładać autora« [szyk zmienny] (2): Praelego, Czitam komu/ vczę kogo wykładam niektórego Autora študentóm á vcznióm íwym *Mącz* 188b, 268a.

2. *Twórca, sprawca, inicjator; auctor Cn* [*author et autor – pirwy wynaleziciel każdej rzeczy, author tuae dignitatis fui – jam przyczyną był twego podwyższenia Mącz* 20c, *auctor – rozmnażacz, wynaleźca Calep*] (6) : *ModrzBaz* VI [cf zn. 1.]; *TALes* [...] wżyftki rzeczy z wody być štworzone wywodził/ nálládując w tym podobno Homeruślá wżyftkiey dawnieyŹzey Philosophiey Autora *Strykron* 1; tey opiniey/ o bytności íyná Bożego/ przed Iezusem człowiekiem/ pirwŹszy author był/ miedzy ChriŹtyány IuŹtyn *NiemObr* 125, 129; Ten [*arcyksiążę*] niczego tego [*jakom jest poiman*] Authorē nie iest *ActReg* 14, 78.

Synonimy: 1. *pisarz, składacz, wykładacz*; 2. *przyczyna, sprawca*.

Cf **AKTOR**